

Richtlijnen aanvraag Toelaatbaarheidsverklaring Speciaal (basis)onderwijs

TLV SBO en SO

Versie februari 2026

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Missie en visie SWV ODP	3
Zorgplicht school	4
Als regulier niet passend is.....	4
Besluitvorming toelaatbaarheidsverklaring SBO of SO	6
Procedure en (vorm)eisen TLV-aanvraag	7
Kaders bij een aanvraag van een TLV.....	9
Het OPP	9
Tot slot.....	10
Toelaatbaarheidscriteria	11
TLV SBO.....	11
TLV SO.....	12

Inleiding

Missie en visie SWV ODP

Het samenwerkingsverband Onderwijs dat Past (SWV ODP) heeft de wettelijke verplichting ervoor te zorgen dat er een passende onderwijsplek is voor alle leerlingen in de regio Schiedam, Vlaardingen, Maassluis en werkt volgens het handelingsgericht werken (HGW)¹.

Op het moment dat de conclusie getrokken moet worden dat een reguliere basisschool niet (meer) kan voorzien in de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van een leerling, wordt door de school waar de leerling op zit een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aangevraagd voor plaatsing op het SBO of SO. Hierin geeft de school duidelijk aan dat de basisondersteuning en extra ondersteuning niet toereikend is en dat geen andere reguliere basisschool in de wijk is die hierin kan voorzien.

SWV ODP is wettelijk verantwoordelijk voor de afgifte van TLV's voor kinderen op scholen binnen de regio Schiedam, Vlaardingen, Maassluis en heeft de wettelijke taak om te beoordelen of een leerling kan worden toegelaten tot het speciaal (basis)onderwijs.

De missie van het SWV ODP luidt:

ELK KIND HOORT ERBIJ

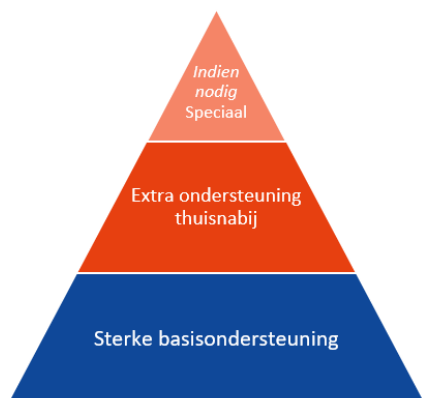
Het primair onderwijs in de regio Schiedam, Vlaardingen en Maassluis vindt dat kinderen en jongeren zich op basis van hun eigen authenticiteit moeten kunnen ontwikkelen tot sociaal en cognitief vaardige en veerkrachtige mensen die weerbaar zijn voor datgene wat op hun pad komt. In deze ontwikkeling willen wij eenieder betrekken die om het kind aanwezig - en bij het kind betrokken is en invloed heeft op diens ontwikkeling: ouder(s)/verzorger(s), onderwijs, buurt, welzijn en zorg.

Het primair onderwijs wil deze taak uitdragen in de leefomgeving van de kinderen: **thuisnabij** zodat kinderen zoveel mogelijk in de reguliere omgeving onderwijs kunnen volgen. Waar mogelijk in hun eigen wijk. Als blijkt dat de reguliere scholen niet voldoende kunnen afstemmen op de onderwijsbehoeften van het kind kan gezocht worden naar een meer passende onderwijsplek binnen de stad of de regio.

---

¹ Zoals omschreven in het boek Handelingsgericht werken – samenwerken aan schoolsucces van Pameijer (2017).

Om dit te kunnen realiseren is een sterke basisondersteuning op de scholen in onze regio van groot belang. Hoe sterker de basisondersteuning, hoe meer kinderen, volgens de inclusieve gedachte, onderwijs thuisnabij kunnen volgen. De focus ligt daarom op de versterking dan wel het in stand houden van een sterke basisondersteuning en het inrichten van extra² ondersteuning op de reguliere basisscholen. Als dat niet lukt, kijken we naar extra ondersteuning thuisnabij (in de wijk). Pas als dat niet lukt kijken we voor kinderen voor wie het echt nodig is naar speciaal (basis) onderwijs.

Zorgplicht school

Zorgplicht vormt de wettelijke basis van de collectieve verantwoordelijkheid die schoolbesturen in de regio hebben voor elke leerling. Als ouder(s)/verzorger(s) zich aanmelden bij een school, is de school verplicht om te onderzoeken of zij kan voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van het kind. Kan de school dat niet, dan is ze verplicht een passende onderwijsplek te vinden. Dat kan bij een andere reguliere school in het samenwerkingsverband zijn als die school wel de mogelijkheden heeft de leerling de benodigde ondersteuning te bieden, maar het kan ook een speciale (basis)school zijn. Zolang er geen gebruik wordt gemaakt van een vrijstelling van onderwijs, schrijft de school de leerling pas uit als de leerling staat ingeschreven bij de nieuwe school.

Dat betekent dat de school zolang verplicht is de leerling onderwijs te bieden, evt. vanuit een maatwerkrooster en in het uiterste geval vanuit thuis³ (zie Variawet).

Als regulier niet passend is

Als er op basis van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van het kind, in samenspel met de mogelijkheden van ouder(s)/verzorger(s)/gezin, school en wijk, sprake is van 'speciaal' kan een toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs aangevraagd worden.

² Hiervoor is afstemming en een goede verbinding tussen onderwijs en het sociale domein onontbeerlijk.

³ Bij de mogelijkheden is de Variawet het uitgangspunt

Speciaal basisonderwijs

Het speciaal basisonderwijs (SBO) is gericht op kinderen met een lichtere problematiek of beperking die zich in het regulier onderwijs niet optimaal ontwikkelen. Een SBO-school kan beter afstemmen op de onderwijsbehoeften van deze doelgroep doordat het in kleinere groepen werkt met een aangepast programma.

Speciaal onderwijs

Het speciaal onderwijs (SO) is voor kinderen die intensieve en voortdurende extra ondersteuning nodig hebben. Dit kan zijn door een lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke beperking, maar ook omdat een kind kampt met psychische en/of psychiatrische problemen of ernstige gedragsproblemen.

Het speciaal onderwijs is verdeeld in vier clusters, te weten:

- Cluster 1 scholen: voor blinde of slechtziende kinderen (kinderen met een visuele beperking).
- Cluster 2 scholen: voor dove en slechthorende kinderen, maar ook voor kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden of communicatieve problemen.
- Cluster 3 scholen: voor zeer moeilijk lerende kinderen en/of verstandelijk beperkt (ZMLK), langdurig zieke kinderen (LZ), kinderen met lichamelijke beperkingen (LG), meervoudig gehandicapte kinderen (MG), kinderen met epilepsie en zeer moeilijk lerende kinderen en/of verstandelijk beperkt met lichamelijke beperkingen (ZMLK-LG).
- Cluster 4 scholen: voor kinderen met ernstige gedragsproblemen, psychische problemen en/of psychiatrische problemen. Scholen die verbonden zijn aan pedologische instituten horen ook bij cluster 4. In een pedologisch instituut krijgen kinderen hulp van pedagogen, psychologen, orthopedagogen, maatschappelijk werkers en leraren.

De TLV toekenning voor een cluster 1 of 2 school, loopt niet via het samenwerkingsverband en wordt hier verder buiten beschouwing gelaten.

Voor het SO kunnen 3 typen TLV's afgegeven worden, te weten:

- Categorie 1 (laag)
- Categorie 2 (midden)
- Categorie 3 (hoog)

Welke categorie wordt afgegeven is afhankelijk van de zwaarte van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Bij minder dan 50% aanwezigheid op school wordt er altijd een bekostigingscategorie laag toegekend ongeacht het type SO waar de leerling voor wordt aangemeld (aanvullende acties: inzet afwijking onderwijstijd/Variawet en doelstelling binnen een jaar opbouwen naar volledige aanwezigheid).

SO-cluster 3

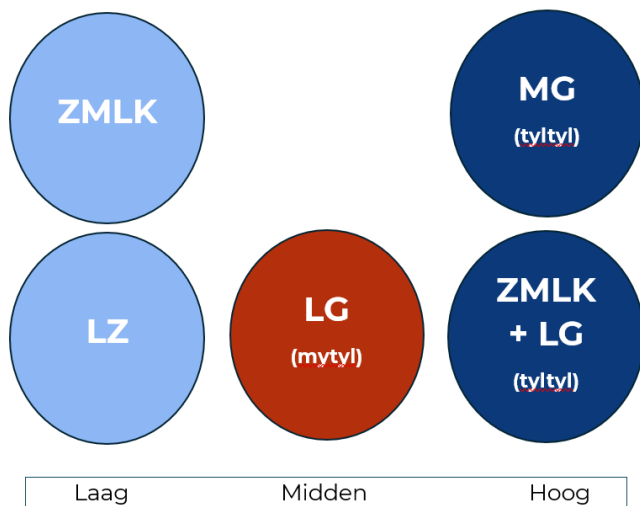
Voor SO-cluster 3 is de samenhang tussen een categorie en de problematiek als volgt:

- Categorie 1 (laag) voor:
  - ZMLK (zeer moeilijk lerende kinderen/verstandelijke beperkingen) en
  - LZ (chronisch/ langdurig zieke kinderen)
- Categorie 2 (midden) voor:
  - LG, lichamenlijk gehandicapten/lichamelijke beperkingen op een mytyschool

TLV SBO en SO

- Categorie 3 (hoog) voor:
  - MG (meervoudig gehandicapten/meervoudige beperkingen) op een tylytschool en
  - ZMLK-LG (zeer moeilijk lerende kinderen/verstandelijke beperkingen met lichamelijke handicap/lichamelijke beperkingen)

Cluster 3 - samenhang categorie en problematiek

SO-cluster 4

Voor SO-cluster 4 wordt een TLV laag afgegeven.

Deze indeling is leidend. Als een SO-school een hoge bekostiging aanvraagt, dan onderbouwt de school waarvoor dit nodig is. Dit verloopt altijd in afstemming met het samenwerkingsverband. In principe wordt de ophoging van de TLV afgegeven voor 2 jaar.

Besluitvorming toelaatbaarheidsverklaring SBO of SO

Het toekennen van een TLV SBO of SO gebeurt op basis van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling in samenspel met de mogelijkheden van leerling, ouder(s)/verzorger(s)/gezin, school en wijk. Een leerling is toelaatbaar op het SBO dan wel SO als vaststaat dat de reguliere basisschool niet kan voorzien in de genoemde onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. In beginsel wordt gezocht naar een andere reguliere basisschool in de wijk. Als dit op basis van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling niet passend geacht wordt kan er een TLV aangevraagd worden. Deze afweging dient beargumenteerd te worden in de TLV aanvraag.

Het SWV beoordeelt de TLV aanvraag op toelaatbaarheid van een leerling tot het SBO of het SO. Met een TLV heeft een leerling recht op een plaatsing in het SBO of SO. De school waar ouders en/of verzorgers hun kind aanmelden gaat over de plaatsbaarheid van de leerling. Mocht de school van aanmelding de leerling niet kunnen plaatsen, dan moet dit goed

beargumenteerd worden en dient de school de reden van afwijzing schriftelijk te onderbouwen. De school heeft een inspanningsverplichting om te zoeken naar een andere passende onderwijsplek.

Procedure en (vorm)eisen TLV-aanvraag

Procedure TLV-aanvraag

Het onderwijsadvies (SBO of SO) wordt geformuleerd door het ondersteuningsteam (OT) van de school. Het OT bestaat uit ouder(s)/verzorger(s) en de leerling, de directeur en intern begeleider van de school, de SWV-medewerker, de jeugdprofessional van Mevis en eventuele externe betrokkenen (indien van toepassing). Als het onderwijsadvies is geformuleerd door het OT, vraagt de school de TLV aan bij het Samenwerkingsverband. In de TLV aanvraag staat beschreven wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van een leerling zijn, welke ondersteuning geboden is, wat de effecten van de geboden ondersteuning zijn en waardoor de school hieraan niet langer kan voldoen. Soms twijfelt het OT over het juiste onderwijsadvies. In dat geval kan het OT aan de ambulante begeleiders van het SBO en SO vragen om hierover mee te denken. De ambulante begeleider denkt mee door middel van dossieranalyse. Indien dit niet voldoende informatie oplevert, kan de ambulante begeleider een observatie verrichten. Als het OT geen twijfel heeft over het onderwijsadvies, vraagt de school de TLV aan zonder de ambulante begeleider(s) te raadplegen.

Wanneer er geen school van inschrijving betrokken is (bijvoorbeeld als een kind een vrijstelling van onderwijs heeft en/of behandeling volgt in plaats van onderwijs), brengt een SWV-medewerker de onderwijsbehoeften van het kind in kaart. Dit gebeurt aan de hand van dossieranalyse en een observatie. De SWV-medewerker brengt een onderwijsadvies uit, in samenspraak met de ouder(s)/verzorger(s) en de betrokken zorgpartners. In beginsel wordt gezocht naar een reguliere basisschool in de wijk, tenzij dit op basis van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling niet passend wordt gevonden. Deze afweging dient beargumenteerd te worden in de TLV aanvraag. Als het advies SBO of SO is, kunnen de ouder(s)/verzorger(s) het kind aanmelden bij SBO-school of SO-school van hun voorkeur. Deze school onderzoekt of het kind geplaatst kan worden. Als dat het geval is, vraagt deze school de TLV aan bij het Samenwerkingsverband en kan het kind starten. Als de school niet kan plaatsen, vraagt deze school alsnog de TLV aan en neemt het contact op met andere S(B)O-scholen om te onderzoeken of het kind elders geplaatst kan worden (zorgplicht). Bij twijfel over het juiste onderwijsadvies, kunnen de ambulante begeleiders van het SBO en SO al in een eerder stadium geraadpleegd worden. Dit gebeurt op dezelfde wijze zoals beschreven in de voorgaande alinea.

Een TLV kan digitaal worden aangevraagd in IloketPO in Onderwijs Transparant. Hiervoor is formeel geen toestemming of handtekening nodig van ouder(s)/verzorger(s)⁴. Voor deze aanvraag zijn diverse documenten nodig, waaronder een ingevuld ontwikkelingsperspectief (OPP), handelingsplannen, overzicht schoolloopbaan en toetsen. Voor aanvullende

---

⁴ Als ouder(s)/verzorger(s) het niet eens zijn met de TLV-aanvraag, heeft de school het recht de TLV toch aan te vragen. Er worden dan wel extra eisen gesteld aan het dossier (zie hierna).

informatie over de aanvraag van een TLV en de daarvoor benodigde documenten, zie [‘Stappenplan TLV aanvraag’](#) op de website van Onderwijs dat Past.

De aanvraag van een TLV wordt beoordeeld door een onafhankelijke 1e en 2e deskundige. De 1^e deskundige is een gedragswetenschapper van het samenwerkingsverband. De 2^e deskundige is een externe gedragswetenschapper of een deskundige met medische expertise. Na positief advies door beide deskundigen wordt de TLV door het Samenwerkingsverband afgegeven.

Wanneer de 1e en 2e deskundigen geen unaniem advies kunnen formuleren, kan een 3e deskundige worden geraadpleegd. Op basis van het 3e deskundigenadvies kan er een TLV worden afgegeven die wordt gedragen door twee deskundigenadviezen.

(Vorm)eisen

De deskundigen controleren bij elke aanvraag of:

- Aan de volgende vormeisen is voldaan:
De TLV aanvraag gaat vergezeld met het OPP van de betreffende leerling. Hieruit blijkt dat:
  - Proces en afwegingen leidend tot de aanvraag duidelijk zijn en waarom andere scholen in de wijk (ook) niet de juiste ondersteuning kunnen bieden/ hierin zijn meegenomen;
  - De geboden ondersteuning op niveau 3 en waar mogelijk niveau 4 is opgenomen en geëvalueerd in het OPP.
  - Gehandeld is volgens de principes van handelingsgericht werken, school extra ondersteuningsinzet heeft gepleegd;
  - De mening van school, ouders, kind (hoorrecht)⁵ en andere deskundigen duidelijk zijn;
  - De aanvraag is voorzien van een beargumenteerde keuze in het speciaal (basis) onderwijs die, rekening houdend met de thuissituatie, tegemoet kan komen aan de beschreven onderwijs-, ondersteunings- en zorgbehoeften van de leerling.
  - De toepasselijke termijnen in acht zijn genomen, zoals een jaarlijkse evaluatie van het OPP.
  - De ouder(s)/verzorger(s) hun handtekening hebben gezet op het geëvalueerde handelingsgedeelte van het OPP.
- Ouder(s)/ verzorger(s) het eens zijn met de TLV-aanvraag.
Als ouder(s)/ verzorgers het niet eens zijn met de TLV-aanvraag wordt kritisch gekeken naar de onderbouwing en gecontroleerd of uit het dossier blijkt dat ouders bij elke stap in de procedure in het voortraject zijn meegenomen en dat al het mogelijke is gedaan om met hen tot overeenstemming te komen. Ook moet uit het dossier blijken dat ouder(s)/verzorger(s) de mogelijkheid hebben gekregen om hun eigen zienswijze toe te voegen aan het dossier (bijvoorbeeld door een separate bijlage) en moet uit het

---

⁵ Sinds 1 augustus 2025 moeten scholen hun leerlingen hoorrecht geven over hun ontwikkelperspectief (OPP) en over het ondersteuningsaanbod.

dossier blijken dat ouder(s)/verzorger(s) zijn geweest op de mogelijkheid om een second opinion aan te vragen of bezwaar⁶ te maken.

Kaders bij een aanvraag van een TLV

- De onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling zijn leidend voor de beoordeling en toekenning van de tlv, de duur en de bekostigingscategorie en niet het aanbod van de school;
- Plaatsing in een specifieke groep is daarmee de afweging van een school en staat los van de tlv-soort.
- De vastgestelde toelaatbaarheidsrichtlijnen geven richting en zijn géén slagboom.
- Voor alle tlv's geldt: de leerling is leerbaar binnen een schoolse context, dit betekent dat de leerling kan functioneren in een groep én instructies kan opvolgen (het onderwijsprogramma is leidend)/ de verwachting is dat de leerling gebaat is bij een schoolse context om schoolse vaardigheden te ontwikkelen.
- Diagnostisch onderzoek kan ondersteunend zijn, maar is geen vereiste.
- De basisbekostiging en de aanvullende ondersteuningsbekostiging vallen onder de onderwijsbekostiging. Begeleiding die hoort bij de medische en/of persoonlijke verzorging valt onder de Jeugdwet en/of WLZ.
- Wanneer een leerling klinische- of dagbehandeling volgt of op de wachtlijst staat voor behandeling wordt er in samenspraak met de school van inschrijving en de zorgaanbieder bekeken of een TLV aanvraag noodzakelijk is voor de leerling.

Het OPP

Het OPP bevat een integraal beeld van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. De cognitieve, didactische, sociaal-emotionele, spraak-taal en de lichamelijk/motorische ontwikkeling zijn beschreven in relatie tot de interactie met de leerkracht, de groep, de school en de thuissituatie. Ook wordt de verwachte uitstroombestemming beschreven⁷.

In het handelingsdeel van het OPP staan de doelen, aanpak/inzet van (extra ondersteuning) middelen en evaluatie beschreven die voortkomen uit de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. De zienswijze van de ouder(s)/verzorger(s) en de leerling (hoorrecht) wordt hierin meegenomen en beschreven in het OPP. Ouder(s)/verzorger(s) hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel van het OPP en dienen deze te tekenen.

Het OPP is een middel en geen doel, scholen zijn vrij om hun eigen format te kiezen. Het SWV heeft wel een format beschikbaar gesteld, waarin alle wettelijk verplichte onderdelen van het OPP zijn opgenomen.

---

⁶ Op de website van het samenwerkingsverband is daarover informatie terug te vinden via [Veelgestelde vragen ouders | SWV Onderwijs dat past](#) onder het kopje 'verschil van mening'. Onze bezwaarprocedure vind u [hier](#).

⁷ Het is wettelijk verplicht om een uitstroombestemming te benoemen, dit geldt ook bij kleuters. Het is echter niet wenselijk en haalbaar om deze uitstroombestemming zo vroeg te bepalen, aangezien kleuters zich sprongsgewijs ontwikkelen. Als SWV spreken we af deze breed neer te zetten en vanaf groep 5 meer te gaan richten.

Tot slot

Een TLV wordt in de basis afgegeven tot het einde van de basisschoolperiode, tenzij er een reden is om de TLV voor een kortere duur af te geven.

Op basis van het ontwikkelingsperspectief en in overleg met ouder(s)/verzorger(s), wordt elk jaar geëvalueerd of deze vorm van onderwijs nog het beste aansluit bij de onderwijsbehoeften van het kind.

Wanneer een leerling gedoubleerd heeft, is er soms een verlenging nodig voor een extra jaar. Dit kan via Onderwijs Transparant worden aangevraagd.

Als er zorgen zijn over het belang van het kind dan kan er (gedurende het gehele proces) een melding gedaan worden bij veilig thuis.

In de volgende hoofdstukken worden de toelaatbaarheidscriteria voor het SBO en SO weergegeven, waarbij voor het SO een onderscheid wordt gemaakt in de categorieën SO laag, midden en hoog.

Toelaatbaarheidscriteria

TLV SBO⁸

Een toelaatbaarheidsverklaring voor plaatsing in het speciaal basisonderwijs (SBO) wordt aangevraagd indien er ondersteuning nodig is om de didactische ontwikkeling en/of sociaal-emotionele ontwikkeling te bevorderen. De extra ondersteuning die op de basisschool is geboden heeft onvoldoende effect gehad. Er is sprake van een **regelmatige/structurele** ondersteuningsbehoefte, die de basisondersteuning en extra ondersteuning in het reguliere basisonderwijs overstijgt op een of meer van onderstaande domeinen:

- leren en ontwikkelen inclusief de executieve functies;
- sociaal-emotionele ontwikkeling;
- communicatie;
- fysieke situatie;
- medische situatie;
- combinatie van bovenstaande.

Indicatoren voor het SBO	Benodigde onderzoeksgegevens
<ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft meer ondersteuning nodig dan het regulier onderwijs kan bieden⁹. Deze ondersteuning kan op geen van de reguliere basisscholen in de wijk geboden worden. • De leerling heeft structureel behoefte aan een groep van +/- 15 leerlingen, ter bevordering van zijn/haar werkhouding, taakgerichtheid en concentratie. • De leerling heeft structureel behoefte aan leerstof die in kleine stapjes en op maat kan worden aangeboden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Een geëvalueerd en door ouders ondertekend OPP, LVS gegevens en (eventuele) onderzoeksverslagen. <p>NB. Samenwerkingsverband Onderwijs dat Past geeft TLV's af op basis van de onderwijsbehoeften van een leerling. IQ-gegevens kunnen ondersteunend zijn, maar zijn geen vereiste voor de afgifte van een SBO TLV.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De school kan binnen haar huidige mogelijkheden niet structureel het benodigde aangepaste aanbod en aanpak bieden voor deze leerling. • De onderwijsbehoefte van de leerling kan structureel verweven zijn met de behoefte aan jeugdhulp of gespecialiseerde zorg en deze jeugdhulp of zorg kan niet op de 	

⁸ Op SBO de Poldervaart kan gebruik gemaakt worden van een SBO+ arrangement voor leerlingen die nog net iets meer nodig hebben vanuit hun interactieproblematiek. Voor trauma, hechting en systeemproblemen is dit niet afdoende en blijven we aangewezen op cluster 4 scholen. Na deze tabel wordt hier wat uitgebreider op ingegaan.

⁹ De school is (vanaf augustus 2025) verplicht het ondersteuningsaanbod van de school te beschrijven in de schoolgids. Zowel de basisondersteuningsvoorzieningen als het specifieke ondersteuningsaanbod van de school.

<p>school of in de wijk geboden worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De school is niet in staat de leerling het gevoel te geven erbij te horen ondanks het specifieke ondersteuningsaanbod. De leerling voelt zich apart staan en heeft daar last van. • De begeleiding van de leerling vereist specialistische kennis van de groepsleerkracht/ het team die de mogelijkheden van de basis- en extra ondersteuning overstijgen.	
<ul style="list-style-type: none"> • Inzet van extra ondersteuning ter aanvulling op de basisondersteuning is ingezet dan wel overwogen, maar blijkt onhaalbaar en/of ontoereikend om te kunnen voldoen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling.	

SBO+ arrangement

Binnen SWV ODP werken we binnen het SBO met een SBO+ arrangement. Dit bestaat uit een reguliere SBO-TLV, aangevuld met extra ondersteuning waarvoor het SWV aanvullende bekostiging inzet. SBO+ wordt aangeboden wanneer blijkt dat een leerling, ondanks de mogelijkheden binnen regulier SBO, intensievere ondersteuning nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Het werken met een SBO+ arrangement sluit aan bij onze visie dat elk kind erbij hoort en dat wij streven naar thuisnabij onderwijs, waarbij leerlingen zo veel mogelijk in hun eigen omgeving passende ondersteuning krijgen. Door structureel extra ondersteuning mogelijk te maken binnen het SBO, voorkomen we onnodige verwijzingen naar zwaardere vormen van onderwijs (veelal cluster 4) en bieden we kinderen een passende plek dicht bij huis.

TLV SO

Cluster 1 en 2 zijn landelijk georganiseerd. De cluster-instelling bepaalt of een leerling wordt toegelaten. Een samenwerkingsverband geeft de toelaatbaarheidsverklaringen af voor de clusters 3 en 4. Hieronder een beschrijving van de bekostigingscategorieën en nadere uitwerking per cluster.

Bekostigingscategorie 1-laag

Een toelaatbaarheidsverklaring voor plaatsing in het SO wordt aangevraagd indien er sprake is van behoefte aan **voortdurende en specialistische ondersteuning** op **één of twee** van de volgende gebieden;

- leren en ontwikkelen inclusief de executieve functies
- sociaal-emotionele ontwikkeling;
- communicatie;

- fysieke situatie;
- medische situatie;

SO3 ZML: Zeer moeilijk lerende kinderen met een (licht/matige) verstandelijke beperking in combinatie met een beperking in het adaptief functioneren.

SO3 LZ: Langdurig zieke leerlingen met een zeer geringe zelfredzaamheid en leerlingen met ernstige problemen rondom gezondheid die de leerling belemmert in de schoolse ontwikkeling. De leerling is afhankelijk van (para)medische behandelingen en hulpmiddelen en/of (ver)zorg- en verpleeghandelingen zoals blijkt uit medische verslaglegging.

SO4: Leerlingen met zeer ernstige gedragsproblemen, ontwikkelingsproblemen of psychische problemen.

Bekostigingscategorie 2-midden

Indien er een toelaatbaarheidsverklaring met bekostigingscategorie SO midden nodig is, is er veelal sprake behoefte aan **intensieve** en specialistische ondersteuning op tenminste **twee** van de volgende gebieden:

- leren en ontwikkelen inclusief de executieve functies
- sociaal-emotionele ontwikkeling;
- communicatie;
- fysieke situatie;
- medische situatie.

Het aanbod van het SO sluit aan bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling, echter deze leerling heeft naast de reguliere ondersteuning die vanuit het SO verwacht mag worden intensieve extra ondersteuning nodig.

De leerling heeft behoefte aan praktische ondersteuning van anderen (afhankelijkheid van derden) bij algemene dagelijkse levensverrichtingen en/of aangepaste voorzieningen in het schoolgebouw zoals blijkt uit medische verslaglegging.

Bekostigingscategorie 3-hoog

Er is sprake is van behoefte aan **intensieve tot zeer intensieve** en specialistische ondersteuning op tenminste **drie** van de volgende gebieden:

- leren en ontwikkelen inclusief de executieve functies;
- sociaal-emotionele ontwikkeling;
- communicatie;
- fysieke situatie;
- medische situatie.

Deze bekostiging is passend bij leerlingen met ernstig meervoudige beperkingen (EMB). Landelijk zijn voor deze leerlingen richtlijnen opgesteld. Ernstig meervoudig beperkte leerlingen zijn leerlingen met een combinatie van een (zeer) ernstige verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking en bijkomende stoornissen.

Cluster 3 ZML

Indicatoren voor SO3	Benodigde onderzoeksgegevens
<ul style="list-style-type: none"> • De leerling leert in kleine stapjes en heeft nagenoeg de volledige onderwijstijd extra ondersteuning nodig in het (aanvankelijk) lezen, rekenen en spelling. De leerling heeft structureel behoefte aan aangepast lesmateriaal. • De leerling heeft structureel extra instructie van de leerkracht nodig volgens het principe voordoen, samendoen, nadoen. • De leerling heeft structureel behoefte aan een groep van +/- 12 leerlingen, een leerkracht en een onderwijsassistent ter bevordering van zijn/haar werkhouding, taakgerichtheid en concentratie. • De leerling heeft extra ondersteuning nodig in de zelfredzaamheid in de dagelijkse praktijk, sociale redzaamheid in relatie tot andere kinderen en/of communicatieve zelfredzaamheid. <p>Deze ondersteuning kan niet op een reguliere basisschool in de wijk of binnen het SBO geboden worden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Een geëvalueerd en door ouders ondertekend OPP, LVS gegevens en (eventuele) onderzoeksverslagen. <p>NB. Samenwerkingsverband Onderwijs dat Past geeft TLV's af op basis van de onderwijsbehoeften van een leerling. IQ-gegevens kunnen ondersteunend zijn, maar zijn geen vereiste voor de afgifte van een SO TLV cluster 3.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De school kan binnen haar huidige mogelijkheden niet structureel het benodigde aangepaste aanbod en aanpak bieden voor deze leerling. • De onderwijsbehoefte van de leerling kan structureel verweven zijn met de behoefte aan jeugdhulp of gespecialiseerde zorg en deze jeugdhulp of zorg kan niet op de school of in de wijk geboden worden. • De leerling profiteert onvoldoende van de door school geboden aanpak en/of bouwt in toenemende mate frustratie op waardoor het welbevinden in het geding komt. 	

<ul style="list-style-type: none"> • De begeleiding van de leerling vereist specialistische kennis van de groepsleerkracht/ het team die de mogelijkheden van de basis- en extra ondersteuning overstijgen. • Het bovenstaande kan ook niet op een basisschool in de wijk of binnen het SBO geboden worden. 	
---	--

Cluster 3 LZ

Indicatoren voor SO3	Benodigde onderzoeksgegevens
<ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft een lichamelijke, neurologische of psychosomatische stoornis, die niet in hoofdzaak leidt tot motorische beperkingen, maar wel leidt tot een ernstige belemmering om aan het onderwijs deel te nemen. • De leerling heeft structureel behoefte aan praktische ondersteuning bij algemene dagelijkse levensverrichtingen en praktische zelfredzaamheid binnen de schoolcontext. • De leerling heeft structureel behoefte aan (ver)zorgende en/of verpleegkundige handelingen onder schooltijd. • De leerling is afhankelijk van (para)medische behandelingen en/of hulpmiddelen die invloed hebben op het onderwijsprogramma, de aanwezigheid en de inzetbaarheid gedurende de schooldag. • De leerling heeft extra onderwijs- en zorgbehoeften ten aanzien van gezondheid, pijnbeleving en lichamelijk functioneren die het leren en participeren beïnvloeden. • De leerling heeft structurele aanpassingen nodig in verband met energieniveau, vermoeidheid, slaapbehoeften en/of een verstoord slaappatroon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Een geëvalueerd en door ouders ondertekend OPP waarin de relatie tussen de lichamelijke, neurologische of psychosomatische aandoening en de onderwijsbehoeften van de leerling expliciet is beschreven. • Recente medische of paramedische rapportages die de aanvraag onderbouwen, zoals verslagen van kinderarts, kinderneuroloog, revalidatiearts, fysiotherapeut of multidisciplinair behandeloverleg, waarin de aandoening en de functionele beperkingen worden beschreven. <p>Aanvullende informatie van zorg- of hulpverleningsinstanties wanneer deze relevant is voor het onderwijsfunctioneren van de leerling.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft aantoonbaar behoefte aan vermindering van leertijd en/of schoolwerk (circa $\geq 25\%$) als gevolg van noodzakelijke zorg, behandelingen of aandoeningsgerelateerd verzuim. • De leerling heeft behoefte aan een aangepaste leeromgeving waarin een balans tussen inspanning en ontspanning wordt geboden, inclusief mogelijkheden voor rustmomenten. • De leerling heeft behoefte aan fysieke aanpassingen binnen de schoolomgeving, zoals een rustruimte en/of aangepaste sanitaire voorzieningen. • De leerling heeft extra didactische ondersteuning nodig in informatieverwerking, taakgerichtheid, concentratie en/of werktempo als gevolg van de somatische problematiek. 	
<p>Deze ondersteuning kan structureel niet toereikend worden geboden binnen de basisondersteuning of extra ondersteuning van het reguliere basisonderwijs in de wijk of het SBO.</p>	

Cluster 4

Indicatoren voor SO4	Benodigde onderzoeksgegevens
<ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft structureel behoefte aan een kleinschalige, prikkelarme, veilige leeromgeving waar een sterke pedagogische aanpak, nabijheid, structuur en consequent handelen wordt geboden. • De leerling heeft structureel behoefte aan een leerkracht met specialistische kennis van de gedrags- en/of psychiatrische problematiek die onderliggend kan zijn aan het gedrag van de leerling. • De leerling heeft structureel extra aandacht van de leerkracht nodig ter bevordering van o.a. zijn/haar gedrag, 	<ul style="list-style-type: none"> • Een geëvalueerd en door ouders ondertekend OPP, LVS gegevens en (eventuele) onderzoeksverslagen. <p>NB. Samenwerkingsverband Onderwijs dat Past geeft TLV's af op basis van de onderwijsbehoeften van een leerling. Gegevens van psychodiagnostisch onderzoek kunnen ondersteunend zijn, maar zijn geen vereiste voor de afgifte van een SO TLV cluster 4.</p>

<p>werkhouding, taakgerichtheid, concentratie, motivatie en zelfregulatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft ondersteuning nodig in het herkennen en reguleren van emoties. • De leerling heeft ondersteuning nodig in de omgang met andere kinderen en volwassenen. • De leerling heeft een systemische aanpak nodig waarbij ouders, school, kind en hulpverlening met elkaar samenwerken. <p>Deze ondersteuning kan niet worden geboden op een reguliere basisschool in de wijk of het SBO (ook niet via het SBO+ arrangement).</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • De school kan binnen haar huidige mogelijkheden niet structureel het benodigde aangepaste aanbod en aanpak bieden voor deze leerling. • De onderwijsbehoefte van de leerling kan structureel verweven zijn met de behoefte aan jeugdhulp of gespecialiseerde zorg en deze jeugdhulp of zorg kan niet op de school of in de wijk geboden worden. • De school is niet in staat de leerling het gevoel te geven erbij te horen ondanks het specifieke ondersteuningsaanbod. De leerling voelt zich apart staan en heeft daar last van. • De begeleiding van de leerling vereist specialistische kennis van de groepsleerkracht/ het team die de mogelijkheden van de basis- en extra ondersteuning overstijgen. <p>Het bovenstaande kan ook niet op een reguliere basisschool in de wijk of het SBO (ook niet via het SBO+ arrangement) worden geboden.</p>	

Voor wet- en regelgeving, zie:

- www.onderwijsconsulenten.nl
- www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl
- www.onderwijsges chillen.nl

